

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 172/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hallituksen toimista, jotka tähtäävät luovien alojen ja vastavalmistuneiden kulttuurialan ammattilaisten työllisyyden tukemiseen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Lohikosken /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 172/2022 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä luovien alojen työllisyyden parantamiseksi ja erityisesti koronasulkujen keskelle valmistuneiden kulttuurialan ammattilaisten työllistymisen tukemiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa (2019) on yhdeksi kärjeksi nostettu luovien alojen edistäminen. Sen osalta on kirjattu, että luovien alojen työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat. Ohjelmassa mainitaan Creative Business Finlandin perustaminen tukemaan luovien alojen kasvua, toimialojen kasvuhakuisuuden vauhdittaminen sekä tulevaisuuden haasteisiin vastaavan uudistumisen tukeminen.

Luovat alat ovat kasvaneet kansantalouden ja työllisyyden kannalta merkittävämmiksi kuin monet perinteiset elinkeinoelämän ja teollisuuden alat. Luovan talouden tiekartta-julkaisun mukaan luovat alat muodostavat Suomessa liki 4 % bruttokansantuotteesta. Luovien alojen BKT-osuus on Suomessa kuitenkin pienempi kuin muissa pohjoismaissa ja alle EU-maiden BKT-arvonlisäyksen keskiarvon (7%).

Hallitusohjelmassa todetaan, että työn murros ja digitalisaatio vaikuttavat siten, että työpaikkoja häviää, mutta samalla syntyy uusia, tuottavampia toimialoja, yrityksiä ja työtehtäviä. Myös globaalit ilmiöt, kuten ilmastonmuutos tai koronapandemia, tuovat isoja rakenteellisia muutoksia luovan talouden kenttään.

Hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa luovan talouden tiekarttatyön syksyllä 2019. Luovan talouden tiekartta tarkastelee liiketoiminnan kehittymisen näkökulmasta kolmen keskeisen luovaa osaaamista hyödyntävän toimintaympäristön kasvun ja kehittymisen mahdollisuuksia.

Näitä ovat: 1. monistettavat sisällöt, 2. luova osaaminen asiakkaalle lisäarvoa tuottavana palveluna sekä 3. tapahtumat ja uniikit tuotteet, joka laajennettuna luovan talouden ulkopuolelle kaikkiin elämyksiin kattavat koko tapahtuma-alan toiminnan.

Hallitusohjelman mukainen Creative Business Finland –hanke Business Finlandissa on kartoittanut useamman selvitystyön avulla kasvun ja työllistymisen esteitä luovien alojen yrityksissä. Keskeisiä uusien työpaikkojen syntymisen esteitä ovat nopeasti etenevän murroksen tuomat siirtymät uusiin toimintamalleihin koko luovan talouden kentässä. Tämän perusteella panostuksia pitäisi ohjata uusien ammattien ja osaamisalueiden tunnistamiseen sekä tiiviimpään yhteistyöhön työntekijöiden ja oppilaitosten välillä.

Hankkeessa käynnistettiin selvityksen pohjalta dialogi av-alan ja median työntekijöiden sekä oppilaitosten välillä syksyllä 2020. Tämän avulla on jo voitu toteuttaa yhteistyössä sekä Opetushallituksen että ELY-keskusten kanssa verkostojen ja koulutuksen uudistumista vastaamaan työelämän tarpeita. Vastaavaa yhteistyötä tarvitaan myös muiden luovien ja kulttuurialojen kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriön luovan talouden toimialakohtainen elinkeinopolitiikan työ jatkaa tätä verkostojen ja dialogin rakentamista yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä toimialojen toimijoiden kanssa. Työelämän laadun parantamiseksi on keskeistä vahvistaa myös tuotannon ja johtamisen osaamista.

Alkuvuodesta 2020 alkanut koronapandemia pakotti luovien alojen toimijoita nopeasti kehittämään uusia tapoja saavuttaa yleisöjä ja saada uutta työtä koronapandemiasta toipumiseksi. Digitaaliset palvelut ja uudet työn tekemisen muodot ovat tärkeä osa tätä uudistumista. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää mm. luovien alojen rakenteiden ja laajan verkoston eri toimijoiden yhteistyön kehittämistä vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin.

Euroopan Unionin rahoittamassa Suomen kestävä kasvun ohjelmassa 2021 – 2024 luovan talouden tiekartan toimenpiteitä toteutetaan sekä Business Finlandin että opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta. Toimenpideohjelmien keskeiset tavoitteet koskevat erityisesti digitalisaation tuomia uusia kasvun mahdollisuuksia luoville aloille. Ensimmäisten hakujen kautta on jo rahoitettu hankkeita, joiden tavoitteena on mm. av-alan ja musiikkialan valtakunnallinen rakenteellinen uudistuminen tarjoamaan kestäviä työmahdollisuuksia luovien alojen osaajille.

Käynnistymässä olevista EU:n rakennerahasto-ohjelmista luovan- ja kulttuurialojen innovaatio-osaamisen ohjelma on myös keskeinen väline tukemaan osaamistarpeiden tunnistamisessa ja uudistamisessa. Monet työmahdollisuudet ja tehtävänimikkeet ovat uusia ja edellyttävät uuden sanaston luomista työtilaisuuksien ja niitä vastaavien osaamisten kohtaamisen mahdollistamiseen. Näitä tarpeita on tunnistettu luovilla aloilla erityisesti av-alan, musiikin ja muotoilun digitaalisille alustoille siirtyvien sisältöjen osalta.

Kestävän työllistymisen edellytyksenä on toimialan yritysten ja muiden toimijoiden uudistuminen toimimaan murroksen muuttamassa toimintaympäristössä.

Helsingissä 22.4.2022

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

VN/11142/2022-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: